

Aynı tür menkul kıymetlerin faiz ve itfa tevkifat matrahlarında oluşan zararın, aynı dönemin tevkifat matrahından mahsup edilip edilmeyeceği hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	64597866-120[GEÇ-67]-185
Tarih	04.01.2017

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

BÜYÜK MÜKELLEFLER VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı :64597866-120[GEÇ-67]-185

04.01.2017

Konu : Aynı tür menkul kıymetlerin faiz ve itfa tevkifat matrahlarında oluşan zararın,
aynı dönemin tevkifat matrahından mahsup edilip edilmeyeceği.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda; Bankanızın müşterilerine ait menkul kıymetlerin Gelir Vergisi Kanununun geçici 67 nci maddesi kapsamında hesaplanan kupon tevkifat matrahlarının birikmiş faiz tutarının yüksek olması, temiz fiyatın nominal bedelinin üzerinde olması veya TÜFE etkisi gibi sebeplerle zararlar sonuçlanabildiği belirtilerek, 257 seri nolu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde her ne kadar alım satım kazançlarındaki zararın itfa gelirlerine mahsup edilmesinin mümkün olmadığı belirtilmiş olsa da faizden kaynaklı zararın aynı tür menkul kıymetten kaynaklı faiz gelirlerinden mahsubunun mümkün olmadığı yönünde açık bir ifade bulunmadığından aynı tür faiz ve itfa tevkifat matrahlarında oluşan zararın, takvim yılı aşılmamak kaydıyla aynı dönemin veya izleyen dönemlerin tevkifat matrahından mahsup edilip edilmeyeceği konusunda Başkanlığımızdan görüş talep edilmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun geçici 67 nci maddesinde "1) Bankalar ve aracı kurumlar takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla;

a) Alım satımına aracılık ettikleri menkul kıymetler ile diğer sermaye piyasası araçlarının alış ve satış bedelleri arasındaki fark,

b) Alımına aracılık ettikleri menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının itfası halinde alış bedeli ile itfa bedeli arasındaki fark,

c) Menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının tahsiline aracılık ettikleri dönemsel getirileri (herhangi bir menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracına bağlı olmayan),

d) Aracılık ettikleri menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının ödünç işlemlerinden sağlanan gelirler üzerinden % 15 oranında vergi tevkifatı yaparlar. ...

Üç aylık dönem içerisinde aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı ile ilgili olarak birden fazla alım satım işlemi yapılması halinde tevkifatın gerçekleştirilmesinde bu işlemler tek bir işlem olarak dikkate alınır. Aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı alım satımından doğan zararlar takvim yılı aşılmamak kaydıyla izleyen dönemlerin tevkifat matrahından mahsup edilir. Dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracının alış ve satış bedeli olarak işlem tarihindeki Yeni Türk Lirası karşılıkları esas alınarak tevkifat matrahı tespit edilir. Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracının yabancı bir para cinsinden ihraç edilmiş olması halinde ise tevkifat matrahının tespitinde kur farkı dikkate alınmaz.

..."

hükmü yer almaktadır.

Konuya ilişkin olarak 257, 258, 263, 269, 282 ve 291 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğlerinde ve 61 sıra numaralı Gelir Vergisi Sirkülerinde açıklamalar yapılmış olup;

257 seri nolu Gelir Vergisi Genel Tebliği'nin "2.4.1.7. Tahvil alış bedelinin itfa bedeli ve işlemiş faiz tutarının üzerinde olması" başlıklı bölümünde;

"Kuponlu bir tahvilin satın alınmasında, satın alma bedelinin itfa bedeli ile varsa işlemiş faiz tutarının üzerinde olması, başka bir deyişle temiz fiyatın itfa bedelini aşması durumunda fazla olan kısım izleyen dönemlere ilişkin faiz kuponlarının maliyeti (alış bedeli) olarak dikkate alınacaktır.

İlk Kupon(3.Kupon) Ödemesinde Matrah = Kupon Ödemesi - (işlemiş Faiz+ Kupon Başına Fazla Ödeme)

Sonraki Kupon Ödemelerinde Matrah= Kupon Ödemesi - Kupon Başına Fazla Ödeme

.... " açıklamalarına,

"2.4.1.11. Alım-satım işlemlerinin bir kısmının zararla sonuçlanması" başlıklı bölümünde

ise ;

"Geçici 67 nci maddenin (1) numaralı fıkrasında, üç aylık dönem içerisinde aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı ile ilgili olarak birden fazla alım-satım işlemi yapılması halinde

tevkifatın gerçekleştirilmesinde bu işlemlerin tek bir işlem olarak dikkate alınacağı hükme bağlanmıştır.

Bu hüküm uyarınca alım-satım konu menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracının aynı türden olması kaydıyla, üç aylık dönem içerisinde yapılan işlemlerin konsolide edilmesiyle (varsa) beyan edilip ödenmesi gereken vergi hesaplanacaktır. Tevkif suretiyle kesilen verginin ödenmesi gereken vergiden fazla olması (bir kısım işlemlerin zararlı olması dolayısıyla) halinde fazla kesilen vergi müşterinin hesabına aktarılacaktır.

Üç aylık dönem sonucunun zarar olması halinde ise, bu zarar izleyen üç aylık döneme takvim yılı aşılmamak kaydıyla devredilebilecektir. Takvim yılının son üç aylık döneminde oluşan zarar tutarının izleyen döneme aktarılması mümkün değildir."

..."açıklamalarına yer verilmiştir.

Ayrıca, TÜFE'ye endeksli Devlet tahvillerinin elde tutulması ve elden çıkarılmasından doğan kazançların geçici 67 nci madde kapsamında vergilendirilmesinde, tevkifat matrahının nasıl tespit edileceğine ilişkin açıklamaların yer aldığı 61 sıra numaralı Gelir Vergisi Sirkülerinde, kupon başına ödenen prim tutarının, temiz fiyat ile senedin nominal bedelinin alış tarihindeki endekslenmiş değeri arasındaki farkın, kupon sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanacağı, itfa tarihindeki anapara ödemesine ilişkin tevkifat matrahının ise, endekslenmiş anapara tutarı ile senedin nominal bedelinin alış tarihindeki endekslenmiş değeri arasındaki fark olacağı belirtilmiştir.

291 seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliğinde ise TÜFE'ye endeksli anüite Devlet tahvillerinin elde tutulması ve elden çıkarılmasından doğan kazançların 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun geçici 67 nci maddesi kapsamında vergilendirilmesinde tevkifat matrahının nasıl tespit edileceğine ilişkin açıklamalara yer verilmiş olup, söz konusu Tebliğ'de kupon başına ödenen prim tutarının, temiz alış fiyatı ile alış tarihinde kalan anapara tutarı arasındaki farkın, kalan kupon sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanacağı açıklamasına yer verilmiştir.

Buna göre, Bankanızca aracılık edilen tahvil kupon ve itfa ödemelerinde tevkifat matrahlarının tahvilin türüne göre yukarıda yer alan açıklamalar çerçevesinde hesaplanması gerekmekte olup, kuponlu tahvillerde satın alma bedelinin itfa bedeli ile varsa işlemiş faiz tutarının üzerinde olması halinde, başka bir deyişle temiz fiyatın itfa bedelini aşması durumunda fazla olan kısım (kupon başına ödenen prim tutarı) her halükarda izleyen dönemlere ilişkin faiz kuponlarının maliyeti (alış bedeli) olarak dikkate alınacaktır.

Dolayısıyla, fazla yapılan ödemenin başka menkul kıymetlerin tevkifat matrahlarıyla ilişkilendirilmeden kupon ödemelerine ait tevkifat matrahının tespitinde alış bedeli olarak dikkate alınması gerekmektedir. İlk kupon ödemesinden mahsup edilemeyen bir kısım bulunması halinde ise bunun aynı menkul kıymete ilişkin izleyen dönem kupon ödemelerinden mahsup edilmesi mümkün bulunmaktadır.

Diğer taraftan, geçici 67 nci maddenin birinci fıkrasında "Aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı alım satımından doğan zararlar takvim yılı aşılmamak kaydıyla izleyen dönemlerin tevkifat matrahından mahsup edilir." hükmüne yer verildiğinden, anılan madde uygulamasında ancak aynı tür menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının alım-satım işlemlerinden kaynaklanan zararlar mahsuba konu edilebilmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026